

Draken i Farabot.

I Farabot höll en drake till vid
Rötiderna. Han låg ute ibland och ansade sitt
silver, och många blev bedragna av det och ville
plocka, men då blev det bara uselör.*

* uselör - lort lör.

En klok gubbe.

Det var en klok gubbe, klokes
Jöns. Så var det på ett ställe i Jämsköpings socken,
där det tog vid kreaturen. Komna mjölkade inte,
det blev inget smör. Hönserna tog det vid och
hästarna och fjäven. Då sa de till bonorn, att han
skulle gå till "Kloke Jöns" i Lönsboda, och han
gick dit. Då sa den kloke: "Har du inga ovän-
ner?" — "Jo, nabon och jag, vi håller inte samman." —
"Ja, se där har vi det." Och så satte han ut en
natt och sa: "Den natten skall du vara vakten
men du får inte bli rädd!" Och kl 12 den natten
kom nabon i bara linbyget, och då gjorde de opp.
Sen blev kreaturen bra.

En rik och förmögen pojke, som
hade alla goda dygder, blev föralldad i en flicka.
Och hennes föräldrar fick tycke för honom, men
flickans var föralldad i en annan pojke. Fadern
villde, att hon skulle ha den rike, och det firas-
des stort bröllop. Och flickan flyttade med poj-
ken till hans gård. Men det första hon var dit-
kommen, blev pojken som förbytt; han sågs och
var led och traggade på henne. Då tänkte hon på
den andre. Hennes föräldrar reste dit och ville
ha hem henne, men det fick de inte för ho-
nom. Han lovade att bli bra igen, men det hjälpte
de inte. Då gick de till den kloke gubben, och
sagde: "Hade hon inte någon annan pojke, som
hon tyckte om?" — "Jo, det hade hon nog." — "Vad

har vi det." Och han tog en bok och började
läsa. Så sa han: "Hör ni något?" — "Nej." — "Ser
ni något?" — "Nej." Men i ett snällde det kils
i hörnan och ut för ett ljud, och det för
ralet över golvet. "Säg ni något nu?" — "Ja, nu
säg jag!" — "Kände du honom?" — "Ja, det var
minnabes Håkan Jönsson, som fliskea var
förälskad i." Efter den dagen blev det bra
med fliskea och hennes man.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

Den 30 maj började jag mitt uppteckningsarbete med att fråga ut min mor (Ellen Jeppsson i Jernavik) om vad hon kom ihåg. Och henne har jag sedan ambitionat många gånger under sommaren. Det är mest vaggvisor, rim och ramor, som jag fått av henne, samt en del ordelär och talerätt, som jag passat på att skruva ner efter hand.

Den 1 juni träffade jag fröken Ronne Salomonsson från Hoby, och det visade sig, att hon kom ihåg en hel del gamla ramor från sin skoltid.

Den 2 juni besökte jag fru Hanna Nilsson i Hoby och det var ingen svårighet att få henne till att berätta; hon blev mycket följt öns att få

tala om allt vad hon mindes om gamla Hoby.
 Det var bygden och folket, hon hade bäst reda
 på. Folkets o. dyt. hade hon aldrig fäst sig
 vid. - Så gick nästan hela dagen hos henne.
 Sent på eftermiddagen kom jag till Ingaborg
Jurbin, en gammal argtint gumma, som
 blev glad åt att få någon att prata med och
 jämföra sig för öfver världens ondskas och all-
 tings förgänglighet. Nej, hon kunde då visst
 inte berätta något från förr i världen; hon
 hade verkligen annat att tänka på. Var det
 någon, som ville ha reda på sådana gammal-
 ådeligheter, så var det bäst att gå till någon an-
 man, för hon tänkte då inte på något. Nå,
 ja, vi blads om annat en stund, men så små-
 ningom kom vi in på hennes ungdom, och nu
 var det inte så svårt att berätta. Hon hade tyckt

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

3160

6

på bondgårdarna, och tivet där hade hon väb
neda på. Var det så, att jag ville skriva upp det,
så kunde det kanske ^{ändå} gå an.

3 juni ägnade jag åt grumorna och gubbarna på
Ålderdomshemmet för att se, om där möjligen
gömdes sig någon verklig traditionärsare. Re-
sultatet blev ganska dåligt. Den jag väntat
mig mest av var en gammal argmint grum-
ma, som kallas "Trefsenninga - blinen". Hon
var på ovanligt gott humör i dag, påstod föro-
sländarinnan, och ändå kunde jag inte få
annat än tråra och nävris svar av henne.
Ofta svarade hon emellertid med något ord-
stäv, som kom för henne, och det passade
jag på att skriva ner. — Så var där två andra
grumror, som det var möjligt att tala med.
Det var Silda Niklasson och Jenny Svensson.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

7.

och av dem var Jenny Svensson den bästa.
Hon är egentligen litet stö, men hon kom ihåg
en hel del, som hon hört berättas i sin barndom.

— En gammal båtsman, som hette Bram-
slång, bekräftar trots sina 93 år vara vid full
vigör, alltid glad och belåten och har ofta ett
okänt till hands.

Den 4 juni träffade jag på hos Polna Petersson, hela Hoby
"Mor Blua", en förtjusande gammal kvinna, med
ett rent och rymligt ansikte. Mor Blua är född
i Sarsjö, men hon var bara 8 år gammal, när
föräldrarna flyttade till Jernarvik, och där har
hon bott ända till för några år sedan, då hon
sålde sin lilla stuga och flyttade till sin dot-
ter i Hoby. Men hon kan aldrig glömma Jern-
arvik, hon längtar ständigt tillbaka dit, och hon

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

8

säger själv, att det inte går en enda natt, utan
att hon drömmar om skuggan, läpparna och hand.
Barn har alltid varit hennes stora glädje. Tyvärr
kunde leka med barn så som hon, göra så fina
små dockesaker åt dem eller berätta så mycket
lustigt för dem. — Alltid är hon i verksamhet.
Närvara sitter hon mest vid sitt fönster och
knäcker fina spetsar. För ett år sedan gjorde hon
t. ex. en mycket vacker och stor spets till altar-
dukarn i Hölj kyrka. — Jag kände henne förut, och
det var alls inte värd att komma igång och pra-
ta. Det lycktes också vara ett mycket lämpligt
ögonblick, jag kommit i. Tilland kan hon komma
ihåg så mycket, och ibland är det nästan alldeles
borta. I dag berättade hon i flere timmar på
sitt livliga sätt. Hon hade en hjärnblödning i
vårna, och det är underligt, att hon kan vara så

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

9

pigg, som hon är.

Den 5 juni besökte jag Nug. Andersson i Srenstorp. Min morbror följde med för att hjälpa mig. Han visade mig, att annars skulle jag inte fått annat än "ja", "nej" och "jassa" ur gudarna. Min morbror kändes emellertid rätt väl till gammal folket från Socknens nordliga delar, och han började tala med gudarna, och när han bara följt till påminnelser, så kom han ihåg den ena historien efter den andra. Han gav mig också anvisning på några personer i Örseryd, som möjligen skulle kunna berätta en del.

Den 6 juni sökte jag upp flera personer, som jag trodde skulle kunna ha något att berätta, men resultatet var dåligt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

10

Den 8 juni talade jag åter med Hansina Nilsson, och det
tog mycket tid, för hon har alltid så mycket
att säga om och om.

Den 9 juni fann jag en gammal bra meddelarinnas, Luzgärd
Olsson i Hoby. Jag fick inte beklaga upp något
första gången, men hon lovade, att jag skulle få
komma tillbaka en annan gång. Sedan besökte
jag en annan gammal kvinna, men hon var
så oredig, att det inte var mycket löst att försöka
beklaga upp något av vad hon talade om.

Den 10 juni sökte jag upp Petter Persson i Hoby. Det var inte
mycket just han hade att förtälja. - På eftermidd-
agen gick jag ut till boende för att tala med Rug
Mathsson. Vi började på med en redogörelse för
hur släktarbetet gick till förs i världen. Rug. Math-
sson har mycket att säga för sig, berättar klart
och redigt och är själv intresserad, men han är

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

//

nästan alltid upptagen av sitt jordbruk. Öpp-
berättningen om släkten fick jag aldrig tillfälle
att fullfölja.

16 juni besökte jag Olua Mattsson på Ekeliden, men han
hade ingenting att berätta. Något mera fick jag
veta av Tida Jonasson. Hon ville, att jag skulle
söka upp hennes bror, för han skulle vara duktig
att berätta spökehistorier. Jag försökte också flera
gångar att få träffa honom, men det lyckades
inte. — Anders Nilsson (90 år) blev mycket int-
resserad, men han ville tänka lite på saken
och bad, att jag skulle komma igen en an-
nan gång.

17 juni för jag till Haby igen för att söka upp Lugegård
Olsson för andra gången. Det var en liten frögn-
lig gammal, mycket glad för att prata. Han
hade mycket att berätta, och det är inte utan,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

att hon trodde på både näcken och skryssarna. När jag gick, bad hon, att jag skulle komma tillbaka en annan gång, för hon hade mycket mera, som hon kunde tala om för mig.

Den 19 juni var jag åter på Ålderdomshemmet och talade med Jenny Svensson och Tilda Niklasson. - På eftermiddagen sökte jag upp 'Lille' Ola Håkansson i Lönneby, men han var frivillig och alldeles omöjlig.

Den 30 juni gick jag till en gammal, som påstår ha övertänst. bok. De säger också, att hon läser spöckerier över grannarna. Men hon hade naturligtvis aldrig fäst sig vid något övernaturligt, som hon hört talas om, så, sådant låg inte för henne, så hon och såg ostuldefulla ut. Laga övertänningar hjälpte. För att slippa mig visade hon mig till en gubbe, som naturligtvis inte visste någonting alls.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

13

den 27 juni var jag hos Luzborg Turbin¹⁰ för andra gången, och nu var det inte så svårt att träffa.

den 28 juni besökte jag åter Anders Nilsson, och nu kunde han träffa en hel del. Men han är mycket död och svar att tala med. Som avskedsgåva fick jag ett gammalt "fröckar".

den 29 juni var jag hos Sven Mattsson i Skungarpen. Hos honom var hela byalaget samlat. Sven Mattsson lät hämta det Edvard Persson från Bökenåla för att jag skulle få tala med honom. Det var en mycket språklig och rolig gubbe, "juridisk rådgivare" åt bönderna där uppe, säkerligen illmorig och full av peppar.

den 30 juni besökte jag Luzborg Turbin och Mor Olua.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

14

När den 6-15 juli var jag i Fararp. Där hade jag mina släktingar, Sigrid Svensson, Hannie Svensson och Karl Svensson att berätta alla historier, som de hört i sin barndom. Så berättade jag Hanna Karlsson i Rönby. Hon har fostrat upp många föräldralösa barn. — Mor Mathilda hade ingenting att berätta. Bästast fick jag en hel del av Hanna Jönsson. Mr Bengta Nilsson fick jag en ganska underlig historia, men mor Bengta var så spik, att jag inte hade samvete att plåga henne med flera frågor. — Olle Nilsson kunde en del vaggvisor, som hon lärt av sin mor. Jag sökte också upp Samlas Olsson, men hon kunde ingenting berätta, d. v. s. hon kunde nog, men hon är illmarig, och det var omöjligt att locka något ut henne. — En gammal gammal, som jag var hos, var alldeles för slö för att komma ihåg

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

3160

15

något. — Mr Emilia Brommerson fick jag ett
par vris, "Gluckan som trampade på brödet" och
"Pintorpafunn", men i ett så dåligt skick, att
jag inte kan återge dem.

Den 16 juli reste jag upp till Årskull för att träffa Ribert
Andersson och hans bror Jöns Andersson, båda
mycket intresserade för allt gammalt. Ribert
Andersson har ordnat ett litet museum på sin
gård (se fotografi). Där har han gamla saker,
som han samlat från slkten och bygden. Jöns
Andersson var mera lytt och sluten än brodern
men det visade sig, att det var han, som hade
mycket att berätta.

Den 17 juli var jag hos Lugård Olsson igen och fick nu höra
en hel del om folkminnen.

Den 21-25 juli var jag i Årskull. Jag tänkte ägna mig

uteslutande åt Ola Jönsson i Månarken. Han har
 ett oerhört gott minne, men han associerar
 mycket lätt, så att det blir ganska svårt att
 följa med och skriva ner vad han berättar. -
Nils Thomasson hade jag också tillfälle att tala
 med. hos honom fick jag veta, att Lars Olsson
 i Bengtsböda hade skrivit brie, att om fröken
 Jansson kom tillhaka, så hade han näst att
 tala om, som han alldeles glömt bort förra
 sommaren. Jag begär mig upp till Bengtsböda
 och fick verkligen ett par historier av honom,
 så mycket var det nu inte. Samtidigt passade
 jag på att besöka Olua Haggberg. När jag var hos
 henne förra sommaren, så frågade hon om
 att förrätta det minsta av vad hon visste. Nu
 gick det lite bättre. (Om dessa meddelare se
 vidare min dagbok för sommaren 1930).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

17

den 27 juli fick jag av en tillfällighet några små bidrag till
min samling av lilla Persson och Hulda Svens-
son.

den 28 juli var jag i Örebro för att laga reda på om där möj-
ligen var några gamla minnesvärda personer. Jag
besökte Per Gunnarsson i Bärabygd, Per Kroks-
son och Per Persson och fick av dem anvisning
på flera andra, som jag borde söka upp. Skollä-
rare Nörd och hans fru lovade att jag skulle få
bo hos dem, när jag kom tillbaka.

den 29 juli talade jag med Mina Nilsson, som är skicklig i
all sorts folkmedicin. Hon var ganska medgö-
ligt och berättade nog, hur man botar olika so-
ders sjukdomar. Men plötsligt kom hon att tänka
på att jag kanske tänkte annars hem för
länsmanne och då var det omöjligt att få något
mera. Hon ville inte ens tala om vad hennes för-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

18

äldrar lulle.

Den 10-13 aug. var jag i Örseryd. Per Krokerson ville ingenting berättas, påstod, att han ingenting visste. Per Persson däremot var en utmärkt meddelare, men han hade dåligt om tid. Iaktän han är 88 år gammal, så gick han och tog av sig hela dagarna. Att han är gammal vill han inte gå med på. Det berättas, att han och en annan gubbe gick till Hoby en dag. Framför dem gick en annan gubbe. "Vem är det?" frågade Per Persson. "Det är ju Sven Gunnarsson," sa den andra. "Jo det Sven G.," sa Per Persson, "han går ju som en riktig gammal gubbe och så är han två år yngre än jag." — Per Perssons syster, Berta Lindström, kunde också berätta en del. — Singrens kunde en del gamlavisor. Han anses för att vara ett stort original. Har aldrig kommit ha en plats för någon längre tid. Nu

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

11

lever han ensam i sin stuga, och hans största intres-
se är dragspelet. Om kvällarna sällt han på sin
trappa och spelade gamla låtar. — Karl Jönsson
och hans hustru Hanna var också ganska goda
meddelare.

en H. ang. besökte jag på nytt Mor Blua och Lugård Olsson.

Sedan har arbetet med att ordna och renski-
va materialet tagit minst tre veckors tid.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3160

20